

Ilomantsin ort. seurakunta
isä Ioannis Lampropoulos
kirkkoherra
050 357 3675
ioannis.lampropoulos@ort.fi

LAUSUNTO

1 (5)

27.1.2019

Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
Karjalankatu 1
70110 Kuopio

Viite: Kirkollishallituksen kirje nro: 178/00/2018

LAUSUNTO

Kirkollishallituksen lausuntopyyntö koskien kahden seurakunnan perustamisesta Kuopion ja Karjalan hiippakunnassa.

Ilomantsin ortodoksisen seurakunnan luottamushenkilöt keskustelivat kirkollishallituksen lähettämästä materiaalista ja seurakunnan lausunnon luonnoksesta 13.1.2019. Ilomantsin ortodoksisen seurakunnanneuvosto valmisti lausunnon seurakunnanvaltuustolle 15.1.2019 ja 22.1.2019. Ilomantsin ortodoksisen seurakunnanvaltuusto käsitteli ja hyväksyi lausunnon 27.1.2019. Ilomantsin seurakunnanvaltuusto lausuu kantanaan seuraavaa:

ENSIMMÄISEN KYSYMYKSEN HUOMIOT

Uudistuksen lähtökohtana on oltava ymmärrys siitä, että seurakunnat ovat tasavertaisia. Tämä merkitsee sitä, että Pohjois-Karjalan alueelle syntyy kokonaan uusi, yhteinen seurakunta.

Työntekijät siirtyvät uuden seurakunnan työntekijöiksi. Ilomantsin ortodoksisen seurakunnan työntekijät ovat valmiita työskentelemään uudessa seurakunnassa, uusien työnkuvien mukaisissa tehtävissä. Muodostettavassa uudessa seurakunnassa on hyvä ottaa huomioon ja tarpeen mukaan käyttöön liitettävissä seurakunnissa aiemmin syntyneet hyvät toimintakäytännöt. Yhteiseen seurakuntaan liittyminen ei saa tarkoittaa sitä, että kaikki Ilomantsin seurakuntaan vakiintuneet hyvät toimintatavat hävitetään.

Ennusteiden mukaan seurakuntien jäsenmäärä Pohjois-Karjalassa tulee edelleen alenemaan. Ikäjakauma on 34% yli 65-vuotiaita, 31% 41-64-vuotiaita, 16% 21-40-vuotiaita ja 19% 0-20-vuotiaita. Jäsenmäärän lasku ja ikäjakauma haastavat etsimään uudenlaisia toimintatapoja seurakunnan työhön.

Taloussennusteiden mukaan seurakuntien taloudellinen tilanne on kaikissa Pohjois-Karjalan seurakunnissa nykyisellään heikko. Taseet ovat vahvat koska seurakunnilla on omaisuutta, mutta kassavirta on heikko. Verotulojen muutos on negatiivinen. Pohjois-Karjalan seurakunnissa veroprosentin keskiarvo on 1,82 prosenttia. Tämä mahdollistaa veroprosentin nostamisen uudessa

27.1.2019

seurakunnassa kahteen prosenttiin. Nostamisen perusteena on kuitenkin oltava toiminnan sisällöllinen kehittäminen eikä esimerkiksi nykyisten kiinteistöjen tai muiden rakenteiden ylläpitäminen muuttumattomina.

Kiinteistöjen strateginen vähentäminen on välttämätöntä, jotta seurakunnan varoja voidaan oikeasti ohjata toimintaan.

Iloimantsin ortodoksisen seurakunnan ehdottama vaihtoehtoinen malli on hiippakuntamalli. Kyseisessä mallissa hallinto siirrettäisiin hiippakuntaan. Hiippakunnassa toimisi X määrä alueseurakuntia (kappeliseurakuntia).

Muutoksen lähtökohtana on oltava, että hallintouudistukseen sitoutuvat kaikki seurakunnat. Mikään seurakunta ei voi jäädä sen ulkopuolelle sillä perusteella, että seurakunnan omat varat riittäisivät sen toimintaan. Koska seurakunnat ovat osa koko kirkkoa, niiden pitää sitoutua kirkon asettamiin linjauksiin ja tavoitteisiin solidaarisuuden ja yhteisvastuullisuuden vuoksi. Ilman kaikkien sitoutumista uudistus ei onnistu.

TOISEN KYSYMYKSEN HUOMIOT

Iloimantsin ortodoksinen seurakunta muodostaa Iloimantsin kappeliseurakunnan (alueseurakunnan), johon liitetään Tuupovaaran ja Enon alueet. Tähän ratkaisuun päätyivät Pohjois-Karjalan seurakuntien kirkkoherrat yhdessä hiippakunnan piispan kanssa suunnittelukokouksessaan 4.12.2018.

Alueseurakunnan (kappeliseurakunnan) tehtävät tulevat esille liitteenä olevasta ohjesäännöstä.

Ohjesääntömalli on valmisteltu hiippakunnan kirkkoherrojen kokouksissa. Ohjesääntöä ovat kommentoineet hiippakunnan työntekijät yhteisessä koulutuspäivässään Kuopiossa 6.9.2018. Iloimantsin srk:n kommentti on merkitty punaisella.

Iloimantsin ortodoksisen seurakunnan talletusvarat voitaisiin käyttää Profeetta Elian kirkon investointeihin.

Metsäomaisuuden tuotot voitaisiin käyttää sekä alueseurakunnan että koko seurakunnan investointeihin sekä toiminnan kehittämiseen. Toiminnan osalta kyseessä voisi olla esimerkiksi yhteinen diakoniahanke, jolla haettaisiin uutta diakonian toteuttamis- ja toimintamallia muuttuneessa tilanteessa.

Kuten ohjesäännössä kohdassa yhdeksän mainitaan alueseurakunnan neuvosto päättää alueseurakuntaa varten lahjoitetun tai testamentilla annetun tai lahjoitusvaroin hankitun, sekä lahjoitetulla omaisuudella hankitun omaisuuden ja sen tuoton käytöstä.

27.1.2019

KOLMANNEN KYSYMYKSEN HUOMIOT

Uuden seurakunnan nimi voisi olla Pohjois-Karjalan ortodoksinen seurakunta. Iloimantsin seurakunnan nimi olisi Iloimantsin ortodoksinen alue seurakunta (kappeliseurakunta).

Kappeliseurakunnan nimen tilalla käytettäisiin nimeä alue seurakunta.

Iloimantsin tuleva kappeliseurakunnan tehtävä on vahvistaa paikallista elävää yhteisöä, osallistaa seurakuntalaisia yhteisön toiminnan kehittämiseen ja vaikuttaa ympäröivään toimintaympäristöön.

Viimevuosina kirkosta eronneiden määrät paljastavat sen, että monet ihmiset eivät koe seurakuntaa omaksi yhteisökseen.

Kappeliseurakuntamalli luo edellytykset sellaiselle toiminnalle, että ihminen voi kokea kuuluvansa johonkin hahmotettavissa olevaan, paikalliseen yhteisöön, jonka elämään hän voi osallistua ja jonka jäseneksi hän voi mieltää itsensä. Jos suurseurakunnassa ei ole eläviä pienempiä yhteisöjä (kappeliseurakuntia), seurakunnasta tulee ihmisille lähinnä palvelujen tarjoaja, ei yhteisö.

Kappeliseurakunnan mahdollistaman elävän yhteisön syntyminen edellyttää kirkon työntekijöiltä aktiivisuutta. Kappeliseurakunnan vastustaminen voi johtua myös siitä, että työntekijät siirtävät vastuun toiminnan suunnittelusta mieluummin suurseurakunnan keskukseen. Työntekijöinä olemme esimerkki seurakuntalaisillemme siitä, mitä tarkoittaa olla seurakunnan jäsen.

Seurakuntaudistuksen lähtökohtana on seurakuntalaisten ja seurakuntien keskinäinen tasa-arvoisuus kirkon tehtävän toteutumisen kannalta. Seurakunnan työntekijät voivat vaihtaa työpaikkaa, mutta seurakunta alueena pysyy. Siksi kirkon työntekijöiden olisi hyvä nähdä uudistuksen tavoite juuri seurakuntaelämän jatkuvuuden ja kehittämisen kannalta, ei pelkästään työntekijöitten aseman kannalta.

Seurakuntaudistuksen tarkoitus on antaa ortodoksisen kirkon jäsenille tasavertaiset mahdollisuudet kuulua yhteisöön, jonka he tuntevat omakseen.

NELJÄNNEN KYSYMYKSEN HUOMIOT

Jokaisen seurakunnan kirkkoherra sitoutuu muutoksen toteuttamiseen omassa seurakunnassaan. Muutos toteutetaan yhdessä luottamushenkilöiden ja seurakuntalaisten kanssa.

27.1.2019

Uudistus ei onnistu ilman hyvin suunniteltua ja toteutettua johtamista. Muutosta johtaa hiippakunnan tasolla hiippakunnan piispa yhdessä kirkkoherrojen kanssa. Riskien arviointi ja hallinta muutosjohtamisessa estävät kaaosta.

Päätöksen jälkeen muutosta johtaa hiippakunnan piispa ja uusien suurseurakuntien kirkkoherrat yhteistyössä entisten kirkkoherrojen kanssa. Muutosjohtoryhmän jäsenenä tulisi olla myös seurakuntien luottamushenkilöitä, esimerkiksi seurakuntien hallintoelinten puheenjohtajia.

Viestintä ja tiedottaminen ovat johtamisen välineitä. Oikea muutosviestintä estää huhujen ja väärennetyjen tietojen leviämistä.

Työntekijöiden muutosvalmennus on aloitettava ennen muutoksen voimaantuloa ja sen tulisi jatkua ainakin ensimmäisen vuoden ajan muutoksen toimeenpanosta.

SULAUTUMISSOPIMUKSEN HUOMIOT

Muutosprosessin aikana on korostettu, että hallinnon uudistuksen tavoite on muodostaa uusia seurakuntia ja suunnata voimavaroja paikallisyhteisöjen toiminnan kehittämiseen.

Tavoite uuden seurakunnan perustamisesta nousee esiin myös selvitysmiehen kirjeestä 7.8.2018. Selvitysmies kirjoitti seurakunnille seuraavasti:

Selvitysmiehen näkökulmasta tarkasteltuna seurakuntien yhdistämisessä on asiallisesti kysymys uusien seurakuntien perustamisesta, ei olemassa olevien seurakuntien liittämisestä tai sulauttamisesta toiseen seurakuntaan. Juridistekninen toteutus saattaa olla sulautumisen kautta tapahtuva seurakuntien yhdistyminen, mutta uusien seurakuntien muodostamisen tulisi tapahtua avoimen keskustelun kautta. Uuden seurakunnan hallinto ja nimi määräytyvät valmisteluprosessin lopputulosten perusteella joko sopimusperusteisesti tai viimekädessä ristiriitatilanteissa hallinnollisin pakkopäätösin.

Sulautumissopimusluonnos on juridinen asiakirja, josta käy selville seurakuntien yhdistyminen juridisteknisestä näkökulmasta. Uuden toimintakulttuurin omaksumisen näkökulmasta olisi ensiarvoisen tärkeää, että sopimuksessa voisimme puhua *uuden seurakunnan perustamisesta*. Tämä voisi ilmetä esimerkiksi muuttamalla kohdassa kolme toinen kappale seuraavalla tavalla:

Iloimantsin ort. seurakunta
isä Ioannis Lampropoulos
kirkkoherra
050 357 3675
ioannis.lampropoulos@ort.fi

LAUSUNTO

5 (5)

27.1.2019

UUDEN seurakunnan nimeksi tulee kirkollishallituksen 9.4.2019 tekemän päätöksen mukaisesti X:n seurakunta ja kappeliseurakuntien nimiksi esitetään A:n, B:n jne kappeliseurakunta.

Alkuperäisessä tekstissä sanan *Vastaanottavan* tilalle tulisi siis sana *Uuden*.

Tavoite paikallisyhteisöjen toiminnan kehittämisestä voisi tulla esille kohdassa yhdeksän eli TOIMINNAN YLEISPERIAATTEET. Tällä hetkellä kohta yhdeksän on kirjoitettu ikään kuin seurakunta olisi vain palvelutarjoaja. Kirkon opetuksen näkökulmasta kirkko/seurakunta on ensisijaisesti yhteisö, jonka jäseniä me olemme. Iloimantsin ortodoksinen seurakunta esittää, että tätä kappaletta muutettaisiin seuraavalla tavalla:

”Uusi seurakunta on velvollinen huolehtimaan erilaisten paikallisyhteisöjen (kappeliseurakuntien) toiminnan kehittämisestä. Uusi seurakunta mahdollistaa sen, että paikallisyhteisöjen (kappeliseurakuntien) jäsenet voivat osallistua oman alueen toiminnan suunnitteluun ja arvioimiseen. Uusi seurakunta on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen kaikkia alueita kohdellaan tasapuolisesti.”

KAPPELINEUVOSTON OHJESÄÄNNÖN HUOMIOT

Ohjesääntö noudattaa Kuopion ja Karjalan hiippakunnan kirkkoherrojen valmistelemaa ohjesääntöä.

Iloimantsin ortodoksinen seurakunta esittää, että kohtaa kaksi muutetaan seuraavalla tavalla: *Kappelineuvostossa voi olla enintään SEITSEMÄN jäsentä ja kappelineuvoston puheenjohtajana toimii kappeliseurakunnan pappi.* Kahden jäsenen lisäys vahvistaa moniäänisyyttä kappeliseurakunnan toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.

Iloimantsissa, 27.1.2019

Ioannis Lampropoulos
kirkkoherra

Veli Jeskanen
valt.pj.